

มติชนสุดสัปดาห์
ศุกร์ 11 ก.พ. 54

อาหารสมอง อียิปต์เลียนแบบตูนีเซีย

วีรกร ตรีเศศ

เหตุการณ์รุนแรงในอียิปต์เพื่อล้มผู้นำนั้นเลียนแบบตูนีเซียอย่างมีต้องสงสัยหลายประเทศในตะวันออกกลางที่อยู่ในสภาวะคล้ายคลึงกัน เช่น อัลจีเรีย เยเมน อิหร่าน หรือแม้แต่ซาอุดีอาระเบียก็คงรู้สึกหนาวว่าใครนี่จะติดเชื้อมาไปถึง น่าสงสัยว่าจะอะไรทำให้เกิดการลุกฮือเช่นนี้ขึ้นได้

สุภาจิตจันบอกว่า “รัฐบาลนั้นเปรียบเสมือนเรือ ประชาชนเปรียบเสมือนมหาสมุทร” ถ้า “เรือรัฐบาล” ไม่ลอยล้าอย่างสัมพันธ์กับสภาวะของน้ำในมหาสมุทรแล้ว เรือล่มแน่นอน เหตุการณ์ในสองประเทศนี้ชี้ให้เห็นว่าได้เกิดปัญหาการไม่สอดคล้องของเรือกับมหาสมุทรขึ้นแล้ว

ขอท้าวความเล็กน้อยสำหรับเรื่องตูนีเซีย ประเทศนี้มีประชากร 10 ล้านคน ตั้งอยู่ในแอฟริกาตอนเหนือซึ่งเชื่อมต่อกับตะวันออกกลางโดยตั้งอยู่ระหว่างอัลจีเรียและลิเบีย ตูนีเซียได้รับเอกราชจากฝรั่งเศสในปี 1957 และได้นาย Habib Bourguiba เป็นประธานาธิบดี และครองอำนาจมายาวนานจนถึงปี 1987

ในปีนั้นแพทย์ลงมติว่าร่างกายของนาย Habib หดสภาพที่จะเป็นประธานาธิบดีแล้ว ซึ่งก็คือปฏิวัติเงียบบนันเอง (คงเลียนแบบที่ประเทศสวitzerland ได้ยาก) นำโดยนายทหารกลุ่มหนึ่ง และแล้วนายพล Zine El Abidine Ben Ali ซึ่งเป็นรัฐมนตรีอยู่ด้วย ก็ได้เป็นประธานาธิบดีแทน เขาครองอำนาจตั้งแต่ 1987 จนถูกขับไล่ไปเมื่อเดือนมกราคม 2011 นี้เอง

ประธานาธิบดี Ben Ali ผู้นี้อยู่ภายใต้ระบอบประชาธิปไตยที่ตนจัดการเอง ใครที่วิจารณ์รัฐบาลก็จะถูกจัดการอย่างเด็ดขาดโดยไม่มีข่าวออกมา ประชาชนที่มีปัญหากับรัฐบาลก็จะถูกจับติดคุก อาณาจักรความกลัวจึงครอบงำไปทั่วพร้อมกับการรอกงามของคอร์รัปชัน ไม่ว่าจะ

การเล่นพรรคเล่นพวก สนับสนุนนักธุรกิจใหญ่เพื่อผันเงินเข้ากระเป๋าตัวเอง (ตระกูล Trabelsi ครองธุรกิจมากมายในประเทศ)

ภรรยาของ Ben Ali ใช้เครื่องบินโบอิง 737 ของรัฐบาลบินไปช้อปปิ้งในเมืองแฟชั่นของยุโรปอยู่เสมอ ว่ากันว่าเธอเป็นโรค shopaholic (shop + alcoholic) ชื่นชมอง หลานชายของ Ben Ali สองคนถูกข้อหาขโมยเรือยอร์ชที่ฝรั่งเศส และ Ben Ali กำลัง “แต่งตัว” ลูกเขยชื่อ Sakher Al Materi ให้สืบทอดอำนาจแทน

เมื่อการประท้วงอย่างรุนแรงโดยประชาชนจำนวนมากขยายวงกว้างขึ้นทุกที่ “อาณาจักร” ของ Ben Ali ก็เริ่มสั่นคอง ภายในเวลาไม่กี่วันเขาก็เผ่นหนีพร้อมกับญาติ 6 คน พร้อมกับทองคำจากคลังหลวงหนักประมาณ 1.5 ตัน

ในวันที่ 25 มกราคม หลังจาก Ben Ali เผ่นหนีไปไม่ถึงครึ่งเดือน ประชาชนอียิปต์นับหมื่น ๆ คนก็นัดกันออกมาประท้วงรัฐบาลในวันตำรวจแห่งชาติ โดยมีกลุ่ม April 6 Youth Movement ซึ่งไม่รู้ว่าเป็นผู้นำเป็นผู้จัดการ (ไม่กล้าเปิดเผยเพราะความกลัว)

อียิปต์เป็นประเทศที่มีประชากรมากสุดในตะวันออกกลางคือมีถึง 80 ล้านคน มีพื้นที่ใหญ่กว่าประเทศไทยหนึ่งเท่าตัว (อียิปต์มีพื้นที่ประมาณ 1 ล้านตารางกิโลเมตร) เมื่อประธานาธิบดี Anwar Sadat ถูกสังหารในปี 1981 Mohamed Hosni Mubarak ก็เป็นประธานาธิบดีแทน และครองอำนาจต่อเนื่องมา 30 ปี

Mubarak (ไม่เกี่ยวข้องกับ Barak Obama แต่อย่างไรก็ตามที่เคยได้ถามดู) ปกครองประเทศแนวประชาธิปไตยชนิดจัดการโดยตนเองเหมือน Ben Ali แต่อาจเนื่องจากมีประชากรที่ต้องปกครองมากกว่าถึง 8 เท่ากระมัง ทำให้ “จัดการ” กับผู้ไม่เห็นด้วยอย่างเบ็ดเสร็จและโหดร้ายกว่ามาก ใครที่ไม่เห็นด้วยหรือขวางทางอำนาจไม่ว่าจะเป็นสื่อหรือคู่ต่อสู้ทางการเมืองจะถูกจัดการอย่างเด็ดขาดโดยใช้กฎหมายภาวะฉุกเฉิน (Emergency Law) ที่มีการประกาศใช้ในอียิปต์อย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี 1967 (ยกเว้น 18 เดือนในปี 1980) เป็นเครื่องมือ มีการประมาณว่าภายใต้กฎหมายนี้มีคนติดคุกอยู่ยาวนานโดยไม่มีประกันชั้นศาล 5,000-10,000 คน (ในทศวรรษ 1990 มีจำนวนสูงถึง 20,000 คน)

ตลอดเวลาหลายปีในอียิปต์ การซ้อมและทรมานผู้อยู่ฝ่ายตรงข้ามอย่างทารุณโดย ตำรวจเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง ที่นับได้โดยมีหลักฐานก็คือมีคนตายไปจากการนี้ 167 คน และมีการทรมาน 567 กรณี ระหว่างปี 1993-2007

เมื่อฝ่ายค้านและประชาชนผู้ไม่เห็นด้วยหวาดกลัวอำนาจของ Mubarak คอร์รัปชันก็เบ่งบานไปทั่ว จากสเกล 0 ถึง 6 (มากที่สุดถึงน้อยสุด) อียิปต์อยู่ที่ 3.1

สิ่งที่ทำให้ผู้คนแห่กันออกมาเป็นหมื่น ๆ และแสน ๆ คนในทุกวันจนอาจถึงล้านคนใน บางวันสั้นคลอน “อาณัติจักร” ของ Mubarak ก็คือ (1) การใช้ความรุนแรงของตำรวจ (2) กฎหมายภาวะฉุกเฉิน (3) การปิดกั้นเสรีภาพในการแสดงออกและเลือกตั้งอย่างเสรี (4) คอร์รัปชัน (5) ความยากจน (ร้อยละ 40 ของประชากรมีรายได้ต่ำกว่าวันละ 2 เหรียญสหรัฐ) ข้าวของมีราคาแพงขึ้น และการว่างงาน

ข้อ (6) การสนับสนุนจากข้างนอกให้โค่นล้มรัฐบาลอียิปต์และ Mubarak เพราะเป็น ฐานกำลังของสหรัฐอเมริกาที่ยิ่งใหญ่ในตะวันออกกลาง ผู้เกลียดชังอเมริกาทั้งหลายร่วมกัน ออกแรงสนับสนุน (สถานีโทรทัศน์ Al Jazeera ซึ่งเป็นที่นิยมของคนอาหรับมากแพร่ข่าวการโค่นล้ม ของ Ben Ali กรอกหูคนอียิปต์ซึ่งและเหมือนกับปลุกเร้าให้ลุกฮือขึ้นเลียนแบบ)

ข้อ (7) ซึ่งเป็นข้อสำคัญก็คือคนหนุ่มสาวซึ่งมีอายุต่ำกว่า 30 ปี มีอยู่ถึงร้อยละ 30 คนเหล่านี้ไม่พอใจการถูกกดขี่ด้านเสรีภาพในทางการเมืองและการสื่อสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่พอใจฐานะทางเศรษฐกิจที่เห็นชัดเจนเมื่อเทียบกับคนรุ่นเดียวกันในประเทศอื่น ๆ (ทุกประเทศในตะวันออกกลางมีประชากรอายุต่ำกว่า 30 ปี อยู่ร้อยละ 27-34) ผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต และโทรทัศน์

รัฐบาลนาย Mubarak นั้นไม่เชื่อว่าคนหนุ่มสาวเหล่านี้ที่นั่งหน้าจอคอมพิวเตอร์กัน เป็นงานอดิเรก จะลุกฮือกันขึ้นขับไล่เขาได้ เพราะเขาปราบผู้ประท้วงมายาวนานจนคิดว่าไม่มีใคร กล้าหือได้ คนเหล่านี้ก็คงไม่นึกกล้าจนได้เห็นตุนีเซียเป็นกรณีตัวอย่าง

ขณะที่เขียนนี้ นาย Mubarak อายุ 82 ปี พร้อมทีมงานอาวุธครบจะสู้คลื่นประชาชน ได้หรือไม่หลังจากที่มีการตายไปแล้วกว่า 135 คน และบาดเจ็บกว่า 4,000 คน เมื่อดูหน้าตาแล้ว

เห็นคนหนุ่มสาวหน้าตาเคียดแค้นอย่างน่ากลัวทั้งนั้น (สถานีตำรวจถูกเผาไปแล้วกว่าร้อยละ 70) และดูจะมาจากทุกชั้นรายได้และอาชีพ พุดง่าย ๆ ก็คือเป็นการประท้วงของประชาชนที่กว้างขวางจากเกือบทุกเมืองด้วยความไม่พอใจที่สูงมาก

เมื่อได้มหาสมุทรเกิดคลื่นสึนามิยักษ์ของประชาชนขึ้น ต่อให้เรือบรรทุกเครื่องบินที่มีอาวุธพร้อมมือซึ่งจอดอยู่ริมชายฝั่งก็ต้านไม่ไหว ลูกแรกอาจรอดไปได้ แต่เมื่อเกิดแผ่นดินไหวครั้งใหญ่จนเกิดสึนามิขึ้นแล้ว แรงกระเพื่อมก็ยังไม่หยุด สึนามิครั้งต่อไป ๆ ก็เกิดขึ้นอีกจนเรือต้องล่มในที่สุด

เครื่องเคียงอาหารสมอง : ข้อมูลจาก “The World’s Greatest Book of Useless Information”

บอกว่า

- ส่วนเดียวของร่างกายมนุษย์ที่ไม่มีเลือดไปถึงก็คือ cornea (กระจกตา) ซึ่งใช้ออกซิเจนโดยตรงจากอากาศ
- ขนตาของมนุษย์จะมีชีวิตโดยเฉลี่ย 150 วัน
- น้ำหนักของทารกในครรภ์เพิ่มขึ้นประมาณ 2,400 กรัมในเวลา 9 เดือน
- การรับรู้ของทารก (sense) ที่แรงสุดก็คือด้านกลิ่น
- ทารกแฝดเกิดขึ้นในซีกโลกตะวันตกบ่อยกว่าในซีกโลกตะวันออก
- ร่างกายของมนุษย์โดยเฉลี่ยมีซิลเฟอร์เพียงพอที่จะฆ่าเห็บทั้งหมดบนตัวหมาได้หนึ่งตัว มีโปแตสเซียมเพียงพอที่จะยิงปืนใหญ่เด็กเล่นได้หนึ่งครั้ง มีคาร์บอนเพียงพอที่ผลิตดินสอได้ 900 แท่ง มีไขมันเพียงพอที่จะผลิตสบู่ได้ 7 ก้อน และมีฟอสฟอรัสเพียงพอที่จะผลิตหัวไม้ขีดไฟได้ 2,200 อัน



น้ำจิ้มอาหารสมอง : สุขภาพดีไม่แบ่งแยกฐานะยากดีมีจน ผู้เป็นเจ้าของถือได้ว่าได้ครอบครอง

อภิมหาสมบัติ (สุภาษิตจัน)
